

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 12536
Tarih : 16.04.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 16/04/2021 14:21
Sayı: E-120.10-
0809906

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son dönemlerde sayıları giderek artan, askeri yetkililerce “eğitim zayıfatı”, “intihar” veya “kaza kurşunuyla ölüm” olarak kayıtlara geçen şüpheli asker ölüm haberlerine 2021 yılında da en az 10 askerin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesi eklenmiştir. Ailelerce “sağlam verdik ama ölüm haberini aldık” denilerek kuşkuyla karşılanan, kışlada şüpheli asker ölümlerinin tüm yönleriyle araştırılması ve bir daha yaşanmaması için alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Anayasa’nın 98. ve Meclis İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma sürecinin başlatılması gereğini arz ve teklif ederim.

Ali KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Kamuoyuna yansıyan haberlere göre Türkiye’de son bir yıl içerisinde en az 10 askerin şüpheli şekilde hayatını kaybettiği öğrenilmiştir. 10 askerin şüpheli biçimde ölümünü Millî Savunma Bakanlığı, 5 asker ölümünün intihar olduğu, 4 askerin silah veya mühimmat kazası sonucu öldüğü, 1 askerin ise yüksekte düştüğü şeklinde açıklamıştır.

Bilindiği kadarıyla 2000 yılından bu yana yaşamını yitiren yüzlerce askerin ölümü kayıtlara ‘eğitim zayırları’ veya ‘intihar’ olarak geçmiştir. Askeriyede yaşanan şüpheli ölümlere ilişkin açılan davalarda ne yazık ki etkin bir soruşturma yürütülmemektedir. Çok azından olumlu sonuç alınan davalar arasında 22 yıl süren davalar bile vardır. Anayasa mahkemesi birkaç ölüm vakasına yaşam hakkı ihlal kararı verirken, kararlarında etkin soruşturma yürütülmediğine dair hükümlere de yer vermiştir.

Diğer yandan, Millî Savunma Bakanlığı yapılan tüm başvurulara rağmen şüpheli asker ölümlerine dair güncel verileri kamuoyu ile paylaşmaktan imtina etmektedir. Bakanlığın son açıkladığı veriler göre 2000 ile 2012 yılları arasında 934 askerin şüpheli şekilde yaşamını yitirdiği belirtilmiştir. Şüpheli Ölümler ve Mağdurları Derneği’ne göre ise şüpheli şekilde hayatını kaybeden asker sayısının 2000-2020 arasında 3 binin üzerinde olduğu, son 2 ayda ise gelen başvuru sayısının 7 olduğu açıklanmıştır.

Kendisi de 2012 yılında Muş’ta askerde oğlunu yitiren Şüpheli Ölümler ve Mağdurları Derneği Başkanı Rıza Doğan, askerde şüpheli şekilde yaşamını yitirenlerin % 80’nin Kürt veya Alevi gençleri olduğunu ifade etmektedir. Oğlunun askerde ölümüne intihar denildiği, açılan davada takipsizlik kararı verildiği, yetmezmiş gibi kendilerinden mermi parası istendiğini belirtmektedir.

2012 yılında Uşak’ta yaşanan başka bir vakada; zorunlu askerlik yapan İmam Bildik’in devriye aracı hareket halindeyken komutanı ile yaşadığı tartışma sonrası araçtan atlayarak intihar ettiği ileri sürülmüştür. Ancak Bildik’in otopsi raporlarında başına sert bir cisimle vurulduğu tespit edilmiş ve Anayasa Mahkemesi Bildik’in yaşam hakkının ihlal edildiğine ve ailesine tazminat ödenmesine hükmetmiştir. Bildik’in babası kendilerinin Kürt olması nedeniyle şehitlik taleplerinin ise hâlâ bekletildiğini söylemektedir.

Yakın zamanda gerçekleşen ölümlerdeki soru işaretleri de fazladır. 2020 Mayıs’mda intihar ettiği söylenen, Ahmet Türelî’nin vücudundan nasıl olup da 3 kurşun yarası olduğu sorusu hâlâ bilinmemektedir. Yine mayıs ayında kışlada yaşamına son verdiği söylenen Mustafa Araz’ın, vücudundaki darp izi ve morlukların şaibeli olduğu gibi Antep Cezaevi’nde askerlik yapan 20 yaşındaki İbrahim Meşe’nin ailesiyle yaptığı telefon görüşmesi sonrasında intiharı da şaibeli bulunmuştur.

Son yaşanan başka bir vaka ise 19 Ocak 2021 tarihinde intihar ettiği ileri sürülen 20 yaşındaki Azmi Ayverdi’dir. Malatyalı er, Şırnak, Roboski’de askerlik yaparken, terhis olmasına 3 aydan az süre olup, evlilik hazırlığı içindeyken, orduda kullanılan G3 piyade tüfeği ile kendini vurduğu söylenmiştir. Ancak, silahın yapısı ve ölçüleri ile bir kişinin onu kendine çevirip ateş

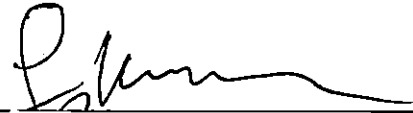
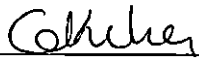
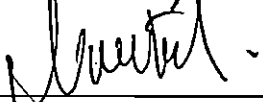
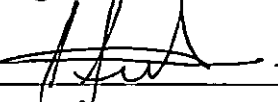
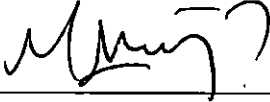
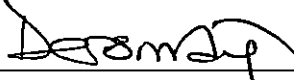
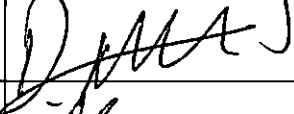
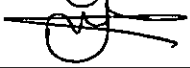
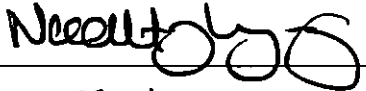
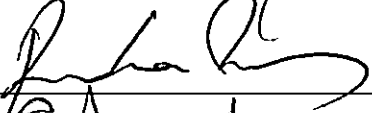
etmesini neredeyse imkânsız olduğu söylenmektedir. Ölmeden 40 dakika önce annesini arayan Ayverdi'nin konuşması neşeli ve umutlu bir şekilde gerçekleşmiştir. 40 dakika sonra intihar etmesi hayatın normal akışına aykırıdır. Ayverdi'nin sırt ağrısı nedeni ile 'nöbete gitmemek için' izin istediği, annesine attığı mesajda, "İzin alamadım, bir de fırça yedim" şeklindedir.

Ülkemizde son yıllarda yaygınlaşan milliyetçi politikalar, birçok sorunun üstünü örtmek için perde olarak kullanılmaktadır. Nefret söylemleri kışlalara da yansımaktadır. Şüpheli şekilde ölen askerlerin davalarında bakan Avukat Ahmet Çevik'te "Bu gençler neden yaşamını yitirdi, diye sorulmuyor. Aileler seslerini duyuramıyor. Ermeniler, Kürtler, Aleviler gidiyor. Ekonomik durumu zayıf ötekilerin kötü muameleye maruz kalması mümkün olabiliyor. Bu da tabii ki bir baskıya sebep oluyor." demektedir.

Askere gidenler için tüm güvenlik önlemlerinin Milli savunma Bakanlığınca alınması gerekmektedir. Askeriyede yaşanan her ölümden Millî Savunma Bakanlığı sorumludur ve şüpheli ölümlere ilişkin bütün iddia ve kuşkuları gidermekle öncelikle yükümlüdür.

Binlerle ifade edilen bu ölümlerin intihar veya kaza sonucu olduğuna başta aileler olmak üzere toplumda kuşku ile bakılmaktadır. Aileler, gerçeklerin üstünün örtüldüğü, delillerin karartıldığı, mahkemelerin de orduyu koruma güdüsüyle hareket ettiği kanaatinde olduğunu belirtmektedirler. İntihar ettiği iddia edilenler arasında kendini sırtından vuran, sağ eli kullanan ama kendini sol şakağından vuranlarda vardır. Bu durum, askeriyede farklı mezhep, siyasi görüş veya etnik kimliklere karşı ayrımcı fikirlerin, şovenist baskıların ve zorunlu askerlik uygulamasının sonuçlarını göstermektedir.

Halkların Demokrasi Partisi Grubu olarak yukarıda açıkladığımız nedenlerle, askeri bölgelerde gerçekleşen şüpheli asker ölümlerinin nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması ve bir daha yaşanmaması için alınacak önlemlerin saptanması amacıyla araştırma komisyonunun kurulmasını çok önemli ve gerekli görmekteyiz.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ŞEVİN GÖSKÜN	MUŞ	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	SIDIK TAŞ	SİİRT	
5	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
6	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
7	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
8	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
9	MURAT SARISAÇ	VAN	
10	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
11	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
12	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
13	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
14	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
15	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
16	OYA ERSOY	İSTANBUL	
17	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
18	MEHMET RUSTU TIRYAKI	BATMAN	
19	RIDVAN TURAN	MERSİN	
20	SAİT DEDE	HAKKARİ	